

39
D. D.

DISSERTATIO ACADEMICA,
DE
**BENEDICTIONE
DIVINA ISCHMAËLI
DATA,**

QUAM

Consens. Ampliff. Facult. Philos. in Reg. Acad. Aboensi,
PRÆSIDE,

MAXIME REVERENDO & CELEBERRIMO VIRO,

**D^N. CAROLO ABRAH.
CLEWBERG,**

L. L. O. O. & Græc. PROFESS. Reg. & Ord.

PRO LAUREA,

Ad Publicum Examen Modeste Defert

GEORGIUS N. MATHESIUS,

OSTROBOTNIENSIS.

In Audit. Majori Die XXII. Jul. Anni MDCCLVII.

H. A. M. S.

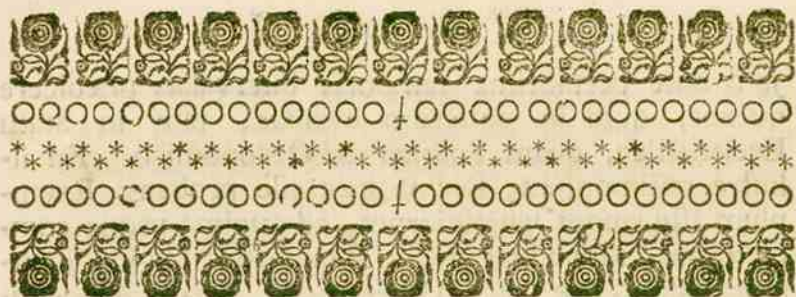
ABOÆ, Impressit DIRECT. & Typogr. Reg. Mag. Duc.
Finland, JACOB MERCKELL,

D. D.
DISSERTATIO ACADEMICA
DE
BENEDICTIONE
DIVINAE ISCHMAELI
DATA.

Caroli
Caroli et Johannis, Praelati in thes. theol. theol.
PRAESIDE,
MAJORIS RECTORIS DOCT. CILBERGII VIRO,
D. CAROLO ABRAHAM.
CLEVERBERG.

J. L. O. & Co. PROPR. REG. & CO.
PROLATA,
GEORGII M. MATTHESII.

OSTRENTZ,
in Aula Magna die VII. Jul. Anno MDCCCLVII.
H. A. M. S.
ABO, Jussu Director. & Typogr. Reg. Mag. Dae.
Fisland. JACOB MERCELL.

I. N. I.

§. I.

Cripturæ Sacræ, Divinam qui negant originem, vel ignorantiam Sacrarum & Profanarum litterarum quam maxime produnt, vel sanam se non sequi rationem ostendunt: etenim innumera fere adsunt testimonia, quæ manum Omnipotentis evidenter arguunt; adeo ut nemo, vel minimum hoc secum reputans, illam veritatem in dubium vocare queat. Horum in numero, vaticinia Divina, quæ in Sacris sæpissime occurrunt Litteris, primas tenere partes, nulli dubitamus, Luculentissime enim hæc nobis palam faciunt, hunc librum Sacrum, DEi Ter Optimi Maximi, Sapientissimi rerum Moderatoris instinctu, litteris fuisse consignatum. Tanta namque scripta sunt certitudine, ut

jam ante perplurima temporis intervalla, prædicere queant, quid in posterum eveniat, tam in Statu Ecclesiastico, quam Politico & Oeconomico. En illustre testimonium, Divina hæc esse probans. Exemplum istiusmodi vaticiniorum, ad minima usque completorum, suppeditat nobis Benedictio Divina Jischmaëli data, de qua Dissertatione hacce Academica agere, haud indignum esse putavi. Ingenue tamen fateor, laborem hunc, vires meas longe superare; cum vero ea sit argumenti præstantia, ut illud rite explicatum, haud parum faciat, ad confirmandam Sacrae Scripturae Divinam originem, spem foveo certissimam, Te, Candide Lector, conatus mei mitiorem futurum interpretem, Teque ea, quæ tenuis mea Minerva, in medium proferre potuerit, benigne suscepturum.

§. II

H Agar Abrami ancilla, Saræ suasu, ejusdem uxor & ex hero gravida facta, Dominam contemtui habere, ipsique debitum obsequium subtrahere fuit ausa. Quod dum ægre ferret Sarai, &, ea de causa, cum marito expostularet; is, quo iracundiam ejus leniret, pro lubitu, puniendam concessit uxori. Hæc, iræ nimis indulgens, ut ad solitam obedientiam revocaret, & in ordinem cogeret, servam plus æquo pressit, duriusque tractavit. Huc pertinet phrasis Hebræa תענה *afflixit eam*; nam verbum ענה de graviore afflictione, qua in servos Israëlitas durissime sæviebant Ægyptii, alibi Moysen adhibuisse legimus.

Cete.

Ceterum, quo afflictionis genere usa fuerit Sarai, non multum laboramus, tacente Sacra Scriptura. Hagar autem vindictam metuens, & ingravescens indies rigidum heræ dominium, fugam iniit, eo fortassis instituto, ut in patriam Ægyptum reverteretur. Ancillæ, per deserta erranti, ac perditæ, gratiose prospexit DEUS; nam in gratiam Abrami, totius familiæ, ut alias sæpius, heic curam habuit, angelumque misit, qui iuste licet afflictæ, mœstæ, cogitabundæ, forsan etiam precibus ad DEUM conversæ, occurreret, eam officii admoneret, utque ad Dominam rediret, hortaretur. Apparet igitur juxta fontem angelus Hagari, eam solatur & erigit, quoque libentius morem gerat, *promissionem* adjicit, de qua heic D. V. paucis nos agere constituimus.

§. III.

AD tria potissimum capita promissiones Hagari factæ, præeunte Mose, Gen. cap. XVI: v. 10, 11, 12. commodissime revocari possunt. Namque de multiplicatione prolis, per nasciturum filium Jischmaëlem, agitur *primum* v. 10. & 11. Cujus *deinde* v. 12. ut & posterorum, natura moresque describuntur, ac annunciantur, & tandem *tertio*, verbis proxime sequentibus, Jischmaëliitarum sedes, non obscure indigitantur. De singulis distincte, breviter ac perspicue, pro instituti ratione, differere animus est. Quod igitur primo loco, nostræ considerationis erit, multiplicationem seminis in immensum, concernit.

Hac ornatum iri Hagarem pollicetur angelus, non quidem tam ipsius, quam potius Abrami causa, cujus erat, quem tum utero gestabat, foetus. Proles multiplicationem ardentissimis suspiriis anxie Abram, Hagar etiam, in afflictione constituta, gravius ingemuerat. Prius exaudivit DEus O. M. idque, filio imponendo nomine Jischmaël, significari præcepit, v. 11. ubi ita loquitur: *vocabisque nomen ejus Jischmaël, eo quod Dominus audierit afflictionem tuam.* Enimvero, quod heic imprimis notari meretur, sunt emphaticæ illæ locutiones, quibus ingentem posterorum numerum Hagari promittit DEus, v. 10. *הרבה את-זרעך multiplicando multiplicabo semen tuum.* Nimirum Hebræis frequens admodum est idiotismus, quo verbo finito præmittitur infinitivus, ad certiore cognitionem, evidentiam, excellentiam ac magnitudinem rei, de qua agitur, exprimendam. Sic v. gr. Gen. c. 11. v. 17. homini prædictum legimus; *moriendo morieris*, i. e. *certissime morieris, morti eris obnoxius.* It. c. XXXVII v. 33. *discerpando discerptus est Joseph.* i. e. *crudeliter, vel certo certius discerptus est Joseph.* Similiter proinde, hoc loco, *multiplicando multiplicabo semen tuum*, valet; *posteror tuos in immensum augebo.* Singularem porro his verbis inesse vim, evincit 2:do collatio capitis sequentis XVII. & v. 20. Ibi namque Abrahamo repetitur emphatice promissio supra Hagari facta, his verbis; *De Jischmaële autem exaudivi te, ecce benedixi ei, ut facundem eum & multiplicem eum,* כסאך סאך, *in valde, valde*, i. e. *in nume-*

rum

rum immensum. Id namque emphatica repetitio adverbii denotat, sicut & Exod. c. 1. 2. & filii Israël fecundi fuerunt, & scaturivere, & multiplicati sunt, & corroborati *valde, valde, i. e. intensissime.* Cf. Dantz. interpr. p. m. 356. not. ubi & præterea observandum, verba affinis significationis, emphaseos causa, cumulari.

Quod vero in numerum ingentem augeri olim deberet Jischmaëlis progenies, 3tio notanter innuitur, his verbis; cap. XVI: v. 10. *& non numerabitur præ multitudine.* Capite vero XVII: 10. *& ponam eum in gentem magnam.* & c. XXI: 13. *etiam eum, filium ancilla, ponam in gentem.* Tandem, ne quis de numerosissima prole Jischmaëlitica superesset scrupulus, additur & 4to cap. XVII: v. 20. promissio hæcce וְעָשָׂה נָשִׂאִים וְיִלְדוּ duodecim principes (duces) generabit. Horum nomina capite XXV. enumerata legimus, de quibus in sequentibus dabitur pluribus agendi occasio.

§. IV.

His igitur copiosissimam Hagari sobolem annunciat angelus, sed adjungit & mox alterum promissorum caput, Jischmaëlicarum naturam, mores vitæque rationem exhibens. Verba textus autentici, quæ huc spectant, & omnium primo considerari merentur, ita habent וְהָיָה יוֹהָדָה פֶּרֶא אִדָּם וְיָרֶה כָּל בָּר *Hic erit onager homo: manus ejus contra omnes, & manus omnium, contra eum.* Ad naturam Jischmaëlis, moresque referas, quod אִדָּם פֶּרֶא ap-

pelletur. Cur vero cum onagro conferantur Jischmaëlitaë, paucis investigemus. פֶּרָא. Pärä, Hebr. dicitur *onager*, a celeri cursu, quo vulgarem asinum vincit. Radicem deperditam restituunt Chald, פֶּרָא, *pera*, *cucurrit*, & Arabum פֶּרִיָּה *Ferihæ*, *alacer*, *agilis fuit*. Cf. & פֶּאֲרִיָּה, Fârih, Ar. *agilis*, *equus*, *mulus*, *veredus* &c. Idem alio nomine עֲרֹד, *arod*, dicitur, ut volunt a *duritie*, cf. Arab. عَرَدَ *arädä*, *durus fuit*. it. in II conjug. *fugit*, *aufugit*. Bocharto licet & Majo sit hoc nomen ὄνυμαστρον, sicut Lat. *radio*. Quod tamen potius videtur a nomine עֲרֹד esse formatum. Cursu asinos hos vulgaribus longe præcellere, Zoologi veterum uno ore testantur, apud Bochartum, (a) *Arod*, a *durioribus moribus*, nec incommode dictus videtur. Est enim כֹּרֶד Solitarius, Ol. VIII: 9. quia in desertis vivere amat. Ita Job. XXIV: v. 5. *Ecce onagri in deserto!* & Jerem. c. II: 14. *onager assuetus deserto*. Similiter, Jerusalem fiat gaudium onagrorum, i. e. in desertum sit redigenda. Quin & de Nebucadnezare legimus, Dan. V: 21. *cum onagris fuit habitatio ejus*, i. e. in locis ab hominum consortio remotissimis. (b) Est porro sui *cerebri & pertinax*, quorsum alludit Jobus cap. XI: v. 12. & *pullus onagri*, *homo nascatur*. i. e. vir contumax, reddatur mansuetus, cf. Alb. Schultens. ad h. l. unde Arabibus proverbii loco frequentatur *Dgiuhaischu Wahdibi*, *asellus solitudinis sue*, de contumaci, obstinato, sui que cerebri. Hinc & *libertatis amantissimus*, non facile domatur. Quorsum alludunt verba Jobi, c. XXXIX: v. 8. *Quis dimisit*

misit onagrum liberum? & vincula asini sylvestris quis solvit? & v. 10. ridet tumultum urbis; clamores exactoris non audit. Fit igitur, ut onagri in locis desertis pabulum quærentes fame sitique crucientur, & tantum non deficiant. vid. Job. cap. XXXIX: & v. 9, II. Pl. CIV: 10, II. it. Jerem. XIV: v. 6. *onagri stant in elveis, trabentes ventum, tanquam dracones, quia nulla est herba.* Et hæc quidem præcipua sunt, quæ de onagris, partim Sacrae Litteræ prædicant, partim memorant naturæ consulti. Nec tamen præfracte contendimus, ad omnia similitudinem esse extendendam, dum onagro comparatur Jischmaël. Enimvero, si ob *solivagam in desertis vivendi rationem, ob celeritatem, animum ferum & pertinacem, amorem libertatis &c.* Ischmaëlis progeniem cum onagris conferri dixerimus; non longe a vero aberrabimus.

Quemadmodum autem antiquus Jischmaëlis pertinax, libertatisque amans; ita & inde sequitur, ut se ab hostium insultibus strenue defendat, nec non hostes interdum adgrediatur intrepide. Hoc ipsum his verbis angelus exprimit; *ידו בכל ויכול בו manus ejus (erit) contra omnes; & manus omnium contra ipsum.* i. e. omnes bello impeter & oppugnabit, omnes volet vincere, ideoque vicissim omnes in eum impetum facient, ejusque vim reprimere conabuntur.

(a) Hieroz. p. I. L. III, col, 868.

(b) Plura vid. ap. Boch. l. c. col. 870.

§. V.

TAndem, quod *tertium* erat promissionis caput, sedes posterorum Hagaris, sequentibus definit ipsi, sub specie angeli, prænuntians futura DEUS; וְעַל-פְּנֵי כָל-אֶחָיו יֹשֵׁב Quæ verba ut intelligi rite queant, de sensu particulæ וְעַל-פְּנֵי in primis dispiciendum. Hæc quia plures admittit significatus, in diversa abeunt interpretes. Alii nimirum, *inter, coram*, exponunt hoc sensu: & *inter fratres suos habitabit*. Id ad amplitudinem seminis Ischmaëlitici refert RASCHI, quod ita late suam sit sobolem propagaturus, ut fines suos extendat in regiones fratrum suorum, scil. filiorum Keturæ, cf. c. XXV. & eas etiam sibi occupaturus, ac eorum regionem, unde & Madianitæ ex filiis Keturæ, Jischmaëlitæ nomine in Lege & Libro Judicum Gen. XXXVII: 28. Jud. VIII: 24. teste ABEN EZRA, venire solent. Accedit, quod Jischmaëlitæ, Madianitæ & Cuschitæ cohabitaverint, si KIMCHIO fides habenda, ad Ps. LXXXVII: 4. verum non communes sedes, sed commune consortium, a potiori illud nomen fecit. Nam Madianitæ non collocantur inter Sur & Chavilam; quippe sedes ipsis prope Moabitas. (c) gentem Cœle-Syriæ. (d) sed Jischmaëlitæ: & tempore Saulis Amalekitæ, (e) qui olim permisti genti Madianiticæ (f) incertum quo tempore, ex Gobelitide huc accesserant. (g) Deinde non bene Jischmaël diceretur habitasse inter כָּל אֶחָיו si habitasset inter Madianitas tantum, Præter Madianitas namque, plures ipsi erant fratres.

Tandem